

dati da imajo prava stupiti i na filozofski fakultet; da se zadrže selidbeni troškovi i za one učitelje-ce koji stečajem dobiju drugo mesto; da se učiteljima doda 15% plate za punu penziju posle navršene 32 god. službe. Svi ovi zahtevi učitelja dostavljeni su posebno i pismeno g. Ministru na nadležnost.

Pomenuto je da treba izjednačiti učitelje sa učiteljicama u pogledu dodatka, našta je g. ministar primetio da im treba dati i jednake dužnosti i postavljati ih i za upraviteljice (i za nadzornice dodao je g. V. K. Petrović).

Odgovor g. ministra Vukičevića.

Na ovo je g. Ministar rekao: da će sva ova pitanja pažljivo proučiti i ista udovoljiti koliko se bude moglo izići na susret prema opštim potrebama zemlje. Za zakon o narodnim školama g. Ministar je rekao: da će stari projekat biti povučen iz skupštine i da će se izraditi nov i kao takav moraće prvenstveno proći kroz Ministarski Savet i po izlasku iz njega biće stavljen na rasmatranje Učit. Udruženju, da ga, eventualno, dopuni i učini svoje napomene. Ovo je prirodni put, jer donošenje zakona o nar. školama zadire duboko i u sferu nadležnosti ostalih Ministarstava, zbog toga je potrebno da o njemu cela vlada da svoj sud.

Učiteljstvo in politika.

G. Vlada Petrović pominje tom prilikom, da se neki učitelji premeštaju iz partijskih razloga. G. Ministar je na to odgovorio: **Morate tom prilikom dodati i to, da učitelji ostanu prvenstveno učitelji pa tek onda političari. Tada ih neće ni glava zaboleti. Ali nisu retki slučajevi, da im politika postaje glavno, a škola spo-**

redno. To je nedozvoljeno. Ko hoće prvenstveno uspeh u politici taj mora da snosi i posledice toga rada.

Nadzorniki.

Tada se g. Petrović dotiče školskog nadzora, koga veli u stvari danas i nemamo, pa moli da ih kandiduje Učit. Udruženje jer ih bolje poznaje. G. Ministar na to primećuje: da nije samo to što nedostaje.

Prosvetni sistem.

U opšte ovih 7 godina posle ratnog rada, da se primetiti da u prosvetnoj politici nije bilo sistema. Primer: imamo 112 punih gimnazija u zemlji, 175 nižih srednjih škola i sve te škole sa 500 profesora. Tako je nastupila potreba da u nedostatku profesora rade: daci, apotekari, učitelji i d. Vaši drugovi zapali su u političku borbu svom snagom napuštajući školu i rad na prosvetnom polju. Gledajući koliko mi sile dozvoljavaju da ovo popravim, jer produžiti ovako značilo bi srljati u propast. Nisu retki slučajevi da daci sa maturom ne poznaju osnovna znanja jezika.

Hrvatsko vprašanje.

Najzad je g. Petrović napomenuo g. Ministru da je u našem učitelju udruženju hrvatskog učiteljstva pa je obratio g. Ministru pažnju na to da se pojavljuje od jednog vrlo malog dela učiteljstva da oduzmu učitelju. Dom u Zagrebu. Moli da g. Ministar povede o tome računa i ne dozvoli da se većina učiteljstva izlaže i jednoj takvoj nepravdi.

Na kraju se g. Ministar sa svima oprostio i ovim je prijem završen.

»N. P.«

ERNEST ŠUŠTERŠIČ:

Ročno in vzgojno delo na dež. razstavi v Kromerizu.

(Donesek k uvedbi rokotvornega pouka v naših šolah.)

(V »Českem Učitelju« napisal J. Š.)

(Dalje.)

Problemi občega zemljepisa so bili pojasnjeni z modeli, ki so ponazorovali ploščene zemeljske krogle, globus iz gline s pripadajočimi točkami, črtami in pasovi in s pripadajočo razliko osi od navpične smeri. Za lažje čitanje zemljevida in poznanje terena so bile modelirane oblike gora in celi plastični zemljevidi ter situacijski načrti domače občine in okolice, večinoma kolektivno delo učencev.

Za računstvo so bila izgotovljena računalna iz raznih snovi (kroglice iz gline, iz ptičjih jagod in šipka) razne forme naštevank in uteži. Seveda tudi niso manjkala dela dopolnjujoča uspešen pouk merstva in narisovanja, n. pr. geometrična telesa, na katerih so bile zaznamovane izmeritve dolžine, višine, širine ter izračunavanje ploščin in telesnine; obsegi okroglih teles so bili tudi zaznamo-

vani z barvastim bombažem. Nadalje vzorci, kakor razne nastenske table z gesli in izreki, nanašajočimi se na razne prilike (28. oktober, Masaryk 75 let), nalepljeni izstrižki iz novin, naloge za izboljševanje sloga, okrašene z ilustracijami in sešite v lepih knjižicah, svojemu smotru odgovarjajoče in zvezane, cele spominke knjige, rodbinske in razredne kronike, dopolnjujoče učivo za domoznanstvo in za učni jezik.

Kakor je videti, je bila zbirka zelo bogata, a treba je še posebej poudariti, da so bila to res le dela učencev. Vsa razstavljena dela so nosila nevarljivo znamko otroškega ustvarjanja, bodisi po zamisli ali izvršitvi, tako da ste si predstavljali nad vsako izmed teh drobnarij malega stvaritelja in da čitate neodločnost in zadreg, katero je povzročil mogoče neposlušni material med potekom

upravitelji te šole tov. Lazar se je v imenu domačinov in v imenu tovarišev poslovil v lepih besedah od svojega prednika.

Tudi šolska mladina dveh sosednjih šol je bila zastopana v lepem številu.

Ob grobu je bilo zbranih 38 tovarišev(ice), došlih od blizu in daleč. Prav lepo je bilo zastopano ptujsko učiteljstvo.

Prosvetni oddelek ptujkega sreskega poglavarstva je zastopal prosvetni referent tov. Gorup, ki je pred 5 meseci izdal pokojniku dekret o imenovanju krajnjim šolskim ogledom na vurberški šoli v upanju, da bode ta dalje časa deloval za korist šoli, katera mu je bila pri srcu kakor ona, v kateri je deloval skoraj štiri desetletja; tudi sreski prosvetni referent mariborskega sreskega poglavarstva tov. Tomažič se ni ustrašil daljne poti, da se v imenu šolske oblasti mariborskega sresa, kjer je pokojni tovariš deloval 44 let, poslovil od marljivega in vestnega šolnika, kakoršnih si želi šolska oblast in narod.

Med navzočimi tovariši se je sestavil pevski zbor, ki je zapel globoko v srce segajočo žalostinko »Blagor mu«. Ravno tako so naš ganiše žalostinke, ki so jih zapeli cerkveni pevci iz Vurberga in Sv. Martina.

Tov. Gselman se je rodil 1861. leta v Bohovi pri Mariboru kot sin kmetskih staršev. Dasiravno je živel kot dijak v slabih prehranjevalnih razmerah, vzrastel je na duhu in telesu v krepkega slovenskega narodno zavednega učitelja,

ki je nastopil prvo službo 1880. leta pri Sv. Martinu pod Vurbergom. Leta 1893. je nastopil službo šolskega voditelja na enorazrednici v Dobrovcih pri Mariboru, kjer je z marljivim in vestnim delom dosegel dobre uspehe, o čemer nam priča hospitacija praktično dobro izvežbanih učiteljev mariborskega šolskega okraja, katere je povabil k hospitaciji takratni okrajni šolski nadzornik, ravnatelj mariborskega učiteljskega slovenskemu učiteljstvu v dobrem spominu ohranjeni pedagog g. Schreiner, ki ga je uvrstil med dobre učitelje. Leta 1899. se je vrnil k Sv. Martinu kot nadučitelj; tudi tukaj je deloval v šoli in izven šole po vseh svojih močeh v korist izročene mu mladine in občanov. Občinska uprava je bila večinoma v njegovih oskrbi. Ustanovil je leta 1907. podružnico posojilnice in hranilnice, kjer je deloval skoraj do zadnjih dni svojega življenja. Dasiravno je bil že meseca marca 1924 razrešen službe, ker je prosil za upokožitev, je na vabilo šolske oblasti izvrševal službo šolskega upravitelja do 31. julija 1924.

Meseca novembra 1924 se je preselel kot upokoženec v sosednji Vurberg, katerega je vzljubil že pri prvem nastopu službe pri Sv. Martinu. Tukaj je poročil 1885. leta hčerko gozdarskega oskrbnika, ki je bila marljiva gospodinja, ljubezniva in gostoljubna kakor njen soprog. Umrla je 1922. leta. Letošnje poletje je blagopokojnik začel slutiti, da bo moral romati po poti svoje ljube ženske v večnost. Lotila se ga je bolezen apoplek-

delu malemu Robinzonu, predno je obvladal snov in io podvrget svojji volji, da je korakal uspešno proti svojemu cilju. Često tudi v neprilog zunanosti.

Za učitelje je imela razstava velik pomen, kajti značila je veliko korekturo v dosedanjem načinu naziranja glede ročnih vzgojnih del; dala je možnost slediti vplivu uradnega načrta in je demonstrirala edino pravi način, kako je ročno delo vršiti v šoli.

Škoda le, da te prednosti niso bile dvignjene z bolj smotreno uredbo razstave in z izvršitvijo primernih naplsov tako kakor bi bile zaslužile. Mogoče bi bilo boljše grupirati predmete po tem, kako so nastajali, kakšni so bili nagibi, eventualno razložiti jih tudi po stopni starosti učencev in kako so izrazili svojo notranjost, kako so obvladali svojo nalogo. S tem bi razstava samo pridobila, a pridobili bi v pedagoškem pogledu tudi obiskovalci, glavno učitelji, katerim je mnogo podrobnosti in razlik prešlo.

Gibanje učiteljstva in prosvete v drugih državah.

Iz Čehoslovaške.

—čh Učiteljski poziv birokratom v notranjem in v ministrstvu financ. Gospodje so izvršili načrt za novi plačilni sistem preveč priprosto. Vzeli so ravnino, napravili štiri debele črte — štirje razredi — in 7 skupin, napolnili jih s števili, sestavili paragrafe, vlijli vanje kapitalističnega duha in to predložili vladi, a ta zopet narodni skupščini. Ker je načrt vsled težkoč in ovir pri izvršitvi zadel na vsestranski odpor, nobenemu ni bilo do zakonitve in tako bodo morali volilci iznova odločiti o njegovi bodoči formi, ako ne zmagaa ob 12. uri predudarek.

—čh Izplačilo zaostankov. Deželni šolski svet je izdal odlok z dne 18. septembra 1925, naj okrajni šolski odbori takoj nakažejo nagrade za l. 1925., ki dospo v izplačilo učiteljstvu narodnih šol 1. oktobra in 15. decembra ter znašajo 20% krajevne doklade.

—čh Hladna statistika. Urednik Motyčka je dejal v razpravi »Metoda protiklerikalnega delovanja«: »Število oddanih klerikalnih glasov na raznih mestih republike nas mnogo pouči. Tako n. pr. je bilo oddanih v Pragi v celoti 6.17% klerikalnih glasov, na Češkem v splošnem 11.30%, na Moravskem 32.17%, a v Slovaški 41.19%. Čimboli je izobraženo ljudstvo in kulturnejše življenje v deželi, tem manj je klerikalnih uspehov!«

Iz Nemčije.

—nem Nazor, fundament vsega znanja. Opazujemo, kako se izvrši proces izobrazbe. Predvsem je treba povdarjati, da je podlaga vsega spoznanja nazor,

ki rada obišče debele ljudi, ki imajo opravke večinoma v sedenju, se razburjajo in žalostijo. Dne 27. oktobra ob 1. uri je izdihnil svojo blago dušo. Bil je skoraj do zadnjega pri zavesti, bolelo je nas, še bolj pa njega, da ni mogel govoriti skoraj dva dni, stiskaval je svojcem, tovarišem in znancem roko, katero je tudi v svojem življenju rad ponujal z veliko prijaznostjo.

Dragi tovariši! Napisal sem Ti vrstice kot spomenik v našem stanovskem listu, katerega si še tri dni pred prerano smrtjo z zanimanjem čital in o vsebini katerega sva se razgovarjala vsak teden. Počivaj v miru in na svidenje nad zvezdami! Želim, da bi vzgled Tvojega vzornega tovarištva ne izumrl s Teboj!

Tvoj zvesti Jankó.

Ustanovitev učiteljskega pevskega zbora.

Učiteljski pevski zbor je ustanovljen. Davne sanje preteklih let so uresničene. Dne 1. t. m. se je sestalo nad 50 učiteljev in učiteljic iz raznih krajev širne Slovenije k ustanovnemu občnemu zboru. Na predvečer se je vršil v veliki dvorani »Uniona« komorni koncert, ki ga je priredilo »Društvo učiteljev glasbe v Ljubljani« na čast zborovalcem. Koncert je uspel sijajno. Po koncertu se je razvil animiran večer na verandi restavracije.

Vendar je bila razstava tudi tako zaslužno središče zanimanja pri obiskovalcih. S tega stališča jo je mogoče proglasiti za boljše kakor je bila razstava srednjih šol, kjer so bila sicer lepa dela iz slikarstva, risanja in deskriptive, vendar se pa razstava ni razločevala v ničemer od razstav prirejenih v prejšnjih letih.

Narodno šolstvo je tu reprezentiralo kakor komponenta živeča, delujoča. Bilo je evidentno, da se tu nekaj dela, da tu ne diha zastareli Herbartov duh zaprasenih šolskih sob, ampak da vlada tu radostno ustvarjajoče delo delavnic humanitete, v katerih vrše učitelji vestno svoje poslanstvo vkljub poslabšanim existenčnim pogojem, ker vodi jih sila, da koristijo svojemu narodu v duhu prezidentovih idej — in da odvrnejo verzijo »prijatelj šole«, češ, da šolstvo ni produktivno in je dvomljive vrednosti.

Nazor je nerazdružljiva skupina vseh zaznatkov istega predmeta. V duši nam ostane slika nazora. To je predstava. Brez nazora ni predstave. Nazor je original, predstava pa kopija. Predstave so druga stopnja našega umovanja. Znana so pravila o jakosti in asociaciji predstav. Več asociacijskih centrov se združi v kompleks predstav. Glasom dušeslovnih pravil se sorodni znaki predstav shvatajo v pojme. Predstave in pojmi so prvine mišljenja. Če primerjamo pojem z drugim pojmom, govorimo o sodbi, če ustvarimo iz dveh sodb tretjo sodbo, sklepamo, če obrnemo sklep, dokazujemo, definicija pa je razčlemba pojma v bistvene znake. Če si predstavljamo pojem v najvišji popolnosti, nastane ideja, ideal pa je želja po uresničenju ideje.

Z navedenega spoznamo veliko važnost nazora. Če v šoli ne ustvarjamo jasnih nazorov, se maščuje to preko šolske dobe. Ne bodimo zato brezskrbni in skrbimo za nazorni pouk. V tem tiči važnost učiteljeve priprave za pouk. V starih šolah so podajali učencem predstave in pojme že kot shvatane rezultate. Silo so jih utrjevali v spomin. Ko pa se je prirodnoznanstvo močnejše razvilo, se je tudi metoda podavanja preoblikovala. Realistika je zadobila svojega glavnega zagovornika, Ivana Amosa Komenskoga, ki je presenetil svet s svojim Orbis pictus, 1658. leta. Njegovo delo je zasnovano na nauku: Vse pred čutila. Vidno pred obraz, slišno pred sluh itd.

Od Komenskoga gre pot preko Pestalozzija in Fröbela k današnjemu rokotvornemu pouku. Komensky je v svojem delu obravnavane predstave z drzno koncentracijo zvezal z vsemi sorodnimi predstavami v tvorbe pojmov. Zbral je

Na praznik Vseh svetnikov dopoldne so se zbrali v dvorani »Glasbene Matice« tovariši in tovarišice k ustanovnemu občnemu zboru. Od jutra naprej se je vršila preskušnja posameznih glasov, ki je pokazala, da je v našem stanu obilo izbornega pevskega materijala. Ob 11. uri je otvoril ustanovni občni zbor prof. Marko Bajuk kot predsednik »Društva učit. glasbe«, katero društvo ima za ustanovitev tega novega pevskega zbora največ zaslug. Povdarjal je veliki pomen tega stanovskega pevskega zbora in je pozdravil številne zastopnike raznih korporacij in organizacij, ki so prišli h kamovanju. V imenu UJU poverjeništvu Ljubljana je bil navzoč poverjenik Luka Jelenc s strokovnim tajnikom in glavnim blagajnikom, za Jugoslovanski pevski savez dr. A. Švigelj, za prosvetni oddelek ravnatelj A. Juvanec, za S. Z. I. Štrukelj. Vsi zastopniki so pozdravili zborovalce z bodrilnimi besedami za težko delo, ki čaka novi pevski zbor in obljubili v imenu svojih organizacij moralno podporo.

Vseh priglašeni tovarišev in tovarišic je okoli 120. Že v bližnji bodočnosti prične ta pevski zbor z vajami. Težko delo ga čaka, a smo uverjeni, da bo premagal vse ovire in bo v čast in ponos, ne samo našemu stanu, temveč tudi narodu, katerega slavo naj ponese širom domovine in celo preko državnih meja.

Zvezki Učiteljske tiskarne so najboljši in najcenejši.

pišan svet v knjigi in ga prinesel v šolo. Današnja šola pa zahteva, da pusti otrok knjige in učilnico ter se poučuje zunaj v svetu. Tako je danes na z o r i n d a m e n t s p o z n a n j a. Vse polno imamo nazoril, a ne še preveč. Najboljša pa so učila, ki so tako sestavljena, da nam kažejo celotne življenske kroge. N. pr. Vse gospodarstvo, katerega podlaga je premog, železniško gospodarstvo v celoti, promet v vseh oblikah in v zgodovinskem razvoju, tekstilno industrijo, vse panoge v zvezi z razvojem, tisk itd. Če se izbirajo takšne življenske kroge, ki se dotikajo resničnih potreb časa, tedaj se znanstvo dvigne v izobraževalno snov. Na tej podlagi se vrši tudi skupnostni pouk, ki obravnava posamezne snovi v zvezi z

vsem in ne pozna po učnih urah razdeljenih predmetov. Ta pouk ima prihodnost in je naš ideal, ki se bo tekom desetih let uresničil.

V omenjenem smislu so urejeni tudi najmodernejši muzeji, kjer vidi človek celote življenskih krogov in se radi jasnosti nazorov veliko nauči. Da ta modernni način izobraževanja rodi obilen sad, se prepričujemo vsak dan, ko čitamo o vedno novih iznajdbah. Tvoritvena sila in podavanje znanstvenih snovi se približujeta, stare in nove šole si podavajo roke in najboljši možje preteklosti se bratijo z najboljšimi možmi sedanjosti. Znanstvo napreduje, da, ta silna moč, ki nas opaja in osrečuje. — Leo P.

Šolska lekarna

je najpotrebnejše učilo za pouk o »prvi pomoči ob nezgodah« in podaja obremenjenemu učitelju priliko do samaritanske naklonjenosti ne samo šolski mladini, temveč vsemu okoliškemu prebivalstvu. Zaupanje rodi zaupanje!

Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta se je pogodilo z neko tvrdko za dobavo ličnih omarič, opremljenih z najpotrebnejšimi medikamenti, okrepcili, mazili, desinfekcijskimi pripomočki, obvezami, orodjem in navodili.

Izrabljene stvari se vsak trenotek lahko nadomeste, nedostajajoče pa se lahko dopolni. Cena 350 Din, je izredno nizka (beogradsko so nudili za 600 Din).

Splošne vesti.

— **Šolske upraviteljice in upravitelje, ki še vedno niso oddali poročil** glede knjižnic in prosvetnih društev v svojem okolišu, prosimo, da se čim prej poslužijo dopisnice, ki je priložena ceniku knjig Učiteljske tiskarne in je že frankirana.

— **Jugoslovenski dijaški dom v Beogradu.** Uprava UJU je pozvala vse svoje člane, da prično zbirati po šolah prostovoljne prispevke za zgradbo Jugoslovenskega dijaškega doma v Beogradu. Udrženje se je obrnilo poleg tega na vse šolske občine s prošnjo, da uneso v ta namen primerne zneske v svoje proračune.

— **Učiteljsko društvo »Jedinstvo« za grad Zagreb i okolico.** V redovita glavna društvena skupština (jesenska), koja će se održati 7. novembra 1925 u Zagrebu u dvorani osnovne škole u Samostanskoj ulici (dvorište). Dnevni red: 1. Otvorenje skupštine. 2. Izveštaj v radu društva od prošle prolejtne skupštine. 3. Izveštaj o imovinskim prilikama i blagajničkom poslovanju u društvenoj godini 1924/25. 4. Izveštaj nadzornoga odbora. 5. Predložni društvene uprave. 6. Eventualni predložni. 7. Izbor nove društvene uprave. 8. Obnova društvenih sekcija. 9. Ručni rad u školi — predaje Marijan Markovac, učitelj muške građanske škole u Zagrebu. Početak tačno u 9½ sati. Eventualni predložni neka se predadu predsjedniku prije početka skupštine, a ako su načelne prirode, dan prije skupštine. Riješenjem oblasnoga velikoga župana broj 8757/1925. oprošteni su cijeli dan službenih dužnosti učesnici ove skupštine (svih škola i ureda) iz grada Zagreba, te srezova Zagreb, Dugoselo, Samobor i Velika Gorica. Zajednički ručak jest u 12½ sati u Varoškoj Pivnici. — Predsjednik: Ivan Vereš. — Tajnik: Viktor Klepac.

— **ZVONČARJI.** Nabiralcem naročnikov »Zvončka«, ki nam niso pravočasno javili naročnikov za 2. številko, smo vseeno poslali enako število izvodov kot prve. V slučaju, da je ne morejo razpečati, naj nam preostale izvođe vrnejo.

— **Zahvala.** Vsemu mnogoštevilnemu občinstvu, ki je prihitelo spremiti na zadnji poti našega ljubljenskega očeta Antona Gselmana, nadučitelja v pokoju ter nam z ustnimi kakor tudi pisnimi izrazi sožalja lajšalo srčno bol, se v imenu brata in sestre ter sorodnikov najsrčneje zahvaljujem, predvsem pa preč. duhovnikom iz Vurberka in Sv. Martina. Dolžnost mi je, da se na tem mestu še posebej zahvalim za udeležbo pri pogrebu gg. sreskima šol. nadzornikoma Tomažiču in Gorjupu ter vsem bližnjim in daljnim tovarišem in tovarišicam, ki so v tako častnem številu spremlili pokojnika k večnemu počitku. Zahvaljujem se gg. šol. upraviteljem Lazarju, Lešniku in Makucu za njihovo blagodušnost, da so na čelu svoje šolske mladine po-

Znesek se krije iz letošnjega preostanka ali pa se vračuna na proračunane izdatke za učila.

Šolska lekarna se naroča pri Učiteljskem konviktu v Cerkljah pri Kranju.

Radi vsestranskega socialnega namena naj nobena šola ne vknjiži črnega madeža stanovske nezavednosti svojega učiteljstva! Dohodki se razpolove med Mariborom in Ljubljano.

Za konvikt J. L.

V nobeni šolski lekarni naj ne manjka dr. Rusova knjiga »Prva pomoč«, ki stane 32 Din in se naroča v Učiteljski knjigarni v Ljubljani.

kazali svojo stanovsko ljubav napram pokojniku. Pristrčna hvala tovarišem pevcem ter pevskemu zboru od Sv. Martina za prekrasne žalostinke, hvala g. sreskemu krajnemu šolskemu nadzorniku Tomažiču in šolskemu upravitelju Lazarju za pristrčna poslovlina govora ob odprtju grobu. Iskrena hvala vseri darovalcem vencev in cvetja ter sploh vsem onim, ki so nam bili v težkih urah v pomoč in tolažbo. — Darko Gselman.

— **Jezero pri Preserju.** Ob priliki otvoritve nove šole na Jezeru se nam je pridružil tudi fotograf in naš uje v škatico. Slike so jako dobro izpadle in so v izložbi v Učiteljski knjigarni. Male slike, (format razglednice) se naroča pri šolski upravi na Jezeru in stane komad 5 Din. Velika slika, ki je v izložbi stane 150 Din in se naroča pri fotografu Pavlovčiču, Brezovica pri Ljubljani. — Stefan J. Schein, šolski upravitelj.

— **Naročajte vse knjige,** ki so navedene v novem ceniku Učiteljske tiskarne potom Učiteljske knjigarne v Ljubljani.

Imenovanja.

— **Na novo sta nameščeni:** Beloglavec Matilda pri Sv. Ožbaltu (srez Prevalje) in Jerin Marija v Polje (srez Šmarje). — Premeščen je Žukovec Fr. iz Novega mesta v Poljane.

Polemika.

GU. BOGUMILU MEDVEŠČEKU.

Danes so mi doposlali iz Ljubljane »Narodni Dnevnik« od 23. t. m., v katerem pišete o mojem članku »Za dostojanstvo učiteljskih skupščin«, ki ga je »Učiteljski Tovariš« od 24. septembra 1925 ponatisnil iz beograjske »Narodne Prosvete« pod naslovom »Po naši pokrajinski in glavni skupščini UJU«.

Predvsem naj Vam povem, gospod Medvešček, da mi je žal, ker replicirate na moj članek v političkem listu in ne v našem strokovnem glasilu; mnenja sem namreč, da je vse bolj prav, ako pogovarjamo svoje zadeve doma, ne pa pred občinstvom, ki ga ne zanimajo in ki jih po navadi ne ocenja pravilno. Sami veste, da se pri nas presojuje članki, dopiši in odgovori nanje po listu, v katerem so priobčeni. A tudi lepše bi bilo, da oba govoriva pred forumom, ki zadevo pozna, zakaj nepoznalcem bi se dalo celo kaj natveziti, kar ni povsem tako ali pa je celo drugače. Takega namena pa tudi Vam ne prisojam, zakaj sam ga nimam.

S svojim naslovom pravite, da so Vaši »drugačni nazori«. Nič zato; nikdar si nisem prisvajal mnenja, da so ravno

* Uredništvo nikakor ni moglo priobčiti člankov tov. Medveščeka, ker so njegovi članki le smešenje in žaljivke brez dokazov na vse strani. Dopise predložiti uredništvu oziemu in širjemu sovetu. Uredništvo.

moji edino pravilni. Prav pa je, ako povemo vsi vsak svoje, pa se z resnim premotritvanjem vsega znajdemo pri skupnem delu, ki bo imelo uspeh, kadar upoštevamo vse najboljše. In mislim, da za dobro organizacije naše je vendar nam vsem; pota k temu smotru pa si utirajmo lepo skupno vsak po svoji moči. Ali: po moško, stvarno!

Toliko na splošno. Dodati pa moram Vašim izvajanjem nekaj popravkov na Vaš spis in nekaj razlage o svojem članku; zakaj vse tako kaže, da se to pot niso bile nikake »rekriminacije o naši pokrajinski in glavni skupščini UJU«, v kakršno domnevanje Vas je zavedel bržkone naslov, kakor ga je članku dal v »Tovarišu« njegov urednik; že tam pa najdete tudi, da ni bil napisan po teh skupščinah, nego je izšel že pred glavno skupščino UJU; na »našo«, t. i. skupščino ljubljanskega poverjenstva UJU pa res nisem mislil, ko sem članek pisal. Ta korektura Vašega naziranja pa se da spoznati že iz pripombe »Tov.« urednika tik pod naslovom članka.

Prav tako moram popraviti naziranje, ki ga imate, tudi ne vem odkod, da je moj članek naslovljen na »članstvo«. Ako si vzamete čas in ga znaniti prečitati še enkrat, najdete namreč, da je prav toliko naslovljen na »članstvo«, kakor na »vodstvo«, zakaj tam govorim o nalogi organizacije, o stvarnosti v organizaciji, o ovirah uspešnega dela v naši organizaciji, o perhorenciranju strankarske politike v organizaciji, o presojevanju prosvetne politike v organizaciji. Vse to, g. Medvešček, tvori bistvo dobrih tri četrtine mojega članka, in ne, kakor ga prikazujete v svojem odgovoru, da očitam članstvu, »da je krivično napram vodstvu«. Če nočete, ne morete tega čitati niti med vrstami; treba je naravnost podtakniti.

Prav tako malce demagoško ste zasukali tudi moje besede, s katerimi pravim, da vodstvo »more biti le tolmač organizacijskega programa, tolmač želi svojega članstva, eksekutiva prosvetne politike pa ni v njegovih rokah«. To enotno misel v trojnem izrazu ste gospod Medvešček posilili za svoj namen; prvi del ste utajili, da ste mogli drugemu dodati nadvse izviren dokaz (»Ako bi bilo na dr. članstvo za kako absolutno slabo stvar, je po tej ideologiji logično, da bi moralo vodstvo to stvar izvršiti«), tretjemu pa okusno pripombo, da »to ve vsak in ni treba, da bi to povedal ravno referent v ministrstvu«. Vidite, gospod Medvešček, čeprav nisem sam besede podčrtal v članku, kar lahko razvidite iz prvotnega natiska v »Narodni Prosveti«, se je zdelo uredniku »Učit. Tov.« potrebno to podčrtati »trikrat« in prav je storil! Če ve to vsak, je mnogi, ki noče vedeti; in to je večje zlo.

Eno pa ste g. Medvešček pravilno razumeli v mojem članku: za dostojanstvo skupščin je šlo in ne le za dostojanstvo skupščin, nego tudi za dostojanstvo v osebnem občevarju. Tu pa sva »drugačnih nazorov«. Zakaj za svojo osebo bi ne mogel zapisati: »Že to je greh, da vztraja (vodstvo) na svojem mestu, ko vidi leto za letom večje propadanje in ko bi moralo spoznati, da ga ne more več ustaviti. Nezmožnost je eden izmed naglavnih grehov.« Ko ste zapisali to, je šla mimo vas moja beseda: »Učitelj — nosilec kulture v narodu — se trikrat premisli, preden enkrat dovolj zavladati strasti v sebi.« No, da: »Duh dostojanstva... (ki je po Vašem menju univerzalna žavba za vse bolezni organizacije). Vam le plehka krilatice iz polpreteklega dobe« in Vaše mnenje je, da »z dostojanstveno pozo ne bomo ozdravljali težkih ran«. Za to imate »ostrejšje recepte«: »... rezka, trda beseda, ... grenke pilule, ... če treba tudi operacijski nož. No pa dostojanstvo!«

G. Medvešček! Ne kot organiziran učitelj; kot človek s socialnim čutom želim, da za take recepte ne najdete privržencev. Kot organiziranec pa sem prepričan, da niti enemu hoteče organiziranemu učitelju ne more biti »neznano razmerje med članstvom (udi) in vodstvom (avtoriteto) organizacije«; pa da temu kot onemu v organizaciji mora biti za to, da si po njej in samolastno privzgojimo medsebojno spoštovanje, da se — če hočete to besedo — izsocializiramo tako daleč, da si bomo stali ob strani in nasproti človek napram človeku, vsak prežet z duhom človeškega dostojan-

stva, vsak vedoč, da je naš napredek le v tem duhu.

In naše skupno delo za dobro organizacije, g. Medvešček, tudi.

Beograd, 27. oktobra 1925.

Pavle Flerè.

Naša gospodarska organizacija.

OBRAMBNI SKLAD.

Blagajniško stanje po zadnjem izkazu . . . . . 523.31 Din
Amalija Faganeli-Baraga . . . . . 5.—

skupaj . . . . . 528.31 Din.

—g Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani. Tov. Ivan Sumperer, šolski upravitelj v Adlešičih, je poslal eno obveznico 7% invest. posojila à 100 Din in v gotovini 20 Din s pripombo: »Objavite večkrat v našem stanovskem glasilu, naj se tovariši zganajo in pripomorejo, da pridemo čimprej do zgradbe prepotrebnega zavoda!« — Tov. Fran Skulj, šolski upravitelj, tov. Ulrik Pavlica in tovarišica Marija Lukmanova, vsi trije iz Ljubljane, vsak po 10 Din. — Tov. Fran Mlakar, učitelj v Ljubljani, eno obveznico z enim zapadlim obromom, skupaj 103.50 Din. — Tov. Albin Lajovic, ravnatelj meščanske šole v Trziču, tov. Hinko in Felicita Šumer iz Šmarja pri Jelšah vsak po eno obveznico, skupaj 300 Din, tov. Tomo Petrovec, šolski upravitelj v pok. v Jaršah, 1 obveznico s 7 zapadlimi kuponi, skupaj 124.50 Din; tov. Julij Mayer, šolski upravitelj v Dobu, 5 Din. — Iskrena hvala vsem! Z današnjim izkazom so presegli vsi letošnji prispevki 9 tisoč, ker znašajo 9206.50 Din. — Jos. Kobal, blagajnik.

—g Učiteljski dom v Mariboru. Popravek. V zadnji izkaz se je vrinila pomota, darovalo je učiteljske deklishe meščanske šole v Ptuj 180 Din. — Darila: Kovačič Zinka, učiteljica v pok., Petrovče, 2 obveznici 7% drž. posojila à 100 Din (IX. 1922); Schneider Franja, učiteljica v Veliki Poljani 50 Din; Simon Vodeničnik, učitelj v pok., Maribor, 100 Din namesto venca na grob umrlega tovariša Martina Vodeničnika; Kolinska tovarna, podružnica Ljubljana 100 Din; Dimnik Slavoj in Vida, učit. v Mariboru, v počaščenje spomina rajnega tov. Martina Vodeničnika 40 Din; istotako so darovali v počaščenje spomina nekdanj pri Spodnji Kungoti službujočega nadučitelja Martina Vodeničnika; krajni šolski svet Spodnja Kungota 100 Din, občinski urad Dobrenje 100 Din, občinski urad Gradišče 100 Din, občinski urad Na Ranci 100 Din, g. Franjo Fras, posestnik v Dobrenju 100 Din, g. Alojzij Ceker, posestnik v Gradiški 50 Din, tovariša V. in E. From pri Spodnji Kungoti 50 Din. — Vsem darovalcem prav iskrena hvala! — M. Kožuh, blagajnik.

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Vabila:

= UČITELJSKO DRUŠTVO ZA OKRAJ SV. LENART V SLOV. GORICAH zboruje v soboto, dne 14. novembra 1925 ob 10. uri pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. Na dnevnem redu so društvene zadeve, predavanje tov. Vaude »Prirodopisni pouk v naravi« in »Metoda risanja v osnovni šoli«, predava tov. Majer. Pred zborovanjem pevska vaja. Udeležba obvezna. — Odbor.

= KRIŽEVSKI (PREKMURJE) PEDAGOŠKI KROŽEK zboruje v četrtek, dne 12. novembra 1925 ob 10. uri v osn. šoli v Fokovcih. Pričakujemo pomoštevne udeležbe tudi od strani novodošlih cenj. tovarišic in tovarišev. — Predsednik.

= ŠMARSKO - ROGAŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO bode zborovalo v soboto, dne 21. t. m. ob 10. uri v Rogatcu. Dnevni red: 1. Učna slika telovadbe (tov. Sekirnik). 2. Zapisnik. 3. Dopisi. 4. »Srbhrvaščina v slovenski osn. šoli« (ref. tov. Kukovčeva). 5. Slučajnosti.

Ob nakupu knjig za knjižnice, sezite po zalogi Učiteljske tiskarne!